

BẢN KHẮC VỀ "TRUYỀN THUYẾT HÙNG VƯƠNG"

Ngọc Mai

Di tích đền Hùng, Phú Thọ

Bản khắc về truyền thuyết Hùng Vương

Thực hiện kế hoạch phát huy giá trị khối tài liệu Mộc bản triều Nguyễn - Di sản tư liệu thế giới, Cục Văn thư và Lưu trữ Nhà nước đã chỉ đạo Trung tâm Lưu trữ quốc gia IV tiến hành nghiên cứu, lựa chọn và thiết kế một số tài liệu Mộc bản triều Nguyễn tiêu biểu để trao tặng cho các cơ quan, tổ chức, địa phương trên cả nước. Trong quá trình khảo sát, lựa chọn tài liệu, Trung tâm Lưu trữ quốc gia IV đã tìm thấy tấm Mộc bản khắc về "Truyền thuyết Hùng Vương" - cội nguồn lịch sử dân tộc. Tấm mộc bản này nằm trong bộ sách *Đại Việt sử ký toàn thư*, kỷ Hồng Bàng thị, quyển số 1, mặt khắc 3. Kích thước

tấm mộc bản: 36,5 x 20cm; khổ khuôn in 29,5 x 19,5cm. Nội dung được khắc trên tấm mộc bản như sau:

Nguyên văn chữ Hán:

(雄王) 貉龍君之子也 (缺諱), 都峰州 (今白鶴縣是也). 雄王之立也, 建國號文郎 (其國東浹南海, 西抵巴蜀, 北至洞庭湖, 南接湖孫國即占城國, 今廣南是也), 分國爲十五部曰交趾, 曰朱鳶, 曰武寧, 曰福祿, 曰越裳, 曰寧海, 曰陽泉, 曰陸海, 曰武定, 曰懷驩, 曰九真, 曰平交, 曰新興, 曰九德; 以臣屬焉其曰文郎王所都也. 署相曰貉候將曰貉將 (貉將訛屬雄將). 王子曰官郎, 王女曰媚娘, 有司曰蒲政, 世世以父傳子曰父道, 王皆號雄王.

Phiên âm:

"Lạc Long quân chi tử dã (khuyết húy), đô Phong Châu (kim Bạch Hạc huyện thị dã). Hùng Vương chi lập dã, kiến quốc hiệu Văn Lang (kỳ quốc đông tiếp Nam Hải, tây để Ba Thục, Bắc chí Động Đình, nam tiếp Hồ Tôn quốc, tức Chiêm Thành quốc, kim Quảng Nam thị dã), phân quốc vi thập ngũ bộ viết Giao Chỉ, viết Chu Diên, viết Vũ Ninh, viết Phúc Lộc, viết Việt Thường, viết Ninh Hải, viết Dương Tuyền, viết Lục Hải, viết Vũ Định, viết Hoài Hoan, viết Cửu Chân, viết Bình Văn, viết Tân Hưng, viết Cửu Đức; dĩ thần thuộc yên, kỳ viết Văn Lang vương sở đô dã. Thự tương viết Lạc Hầu, tướng viết Lạc Tướng (Lạc Tướng ngoa thuộc

Hùng Vương), Vương tử viết Quan Lang, vương nữ viết My Nương, hữu ty viết Bồ Chính, thế thế dĩ phụ truyền tử viết phụ đạo, vương giai hiệu Hùng Vương".

Dịch nghĩa:

"Hùng Vương là con Lạc Long Quân (không rõ tên húy), đóng đô ở Phong Châu (nay là huyện Bạch Hạc). Hùng Vương lên ngôi, đặt quốc hiệu là Văn Lang (nước này đông giáp biển Nam Hải, tây đến Ba Thục, bắc đến hồ Động Đình, nam giáp nước Hồ Tôn, tức nước Chiêm Thành, nay là Quảng Nam), chia nước làm 15 bộ là: Giao Chỉ, Chu Diên, Vũ Ninh, Phúc Lộc, Việt Thường, Ninh Hải, Dương Tuyền, Lục Hải, Vũ Định, Hoài Hoan, Cửu Chân, Bình Văn, Tân Hưng, Cửu Đức; đều là đất thần thuộc của Hùng Vương; còn bộ gọi là Văn Lang là nơi vua đóng đô. Đặt tướng văn gọi là Lạc Hầu, tướng võ gọi là Lạc Tướng (chữ Lạc Tướng, sau chép sai là Hùng Tướng). Con trai vua gọi là Quan Lang, con gái vua gọi

là My Nương. Quan coi việc gọi là Bồ Chính, đời đời cha truyền con nối, gọi là phụ đạo. Vua các đời đều gọi là Hùng Vương".

Đây là bản khắc gỗ cổ nhất được tìm thấy cho tới thời điểm hiện nay khắc về "truyền thuyết Hùng Vương", là món quà vô giá mà tiền nhân để lại trong kho tài liệu lưu trữ quốc gia của dân tộc. Nhận thấy đây là tài liệu gốc vô cùng quý giá, Cục Văn thư và Lưu trữ Nhà nước - Trung tâm Lưu trữ quốc gia IV đã thiết kế phiên bản mộc bản khắc về "truyền thuyết Hùng Vương" để trao tặng cho Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ thể hiện tấm lòng thành kính của những người làm công tác Văn thư, Lưu trữ hướng về cội nguồn Tổ quốc. Tài liệu quý giá này sẽ được tỉnh Phú Thọ tổ chức trưng bày tại Đền Hùng, giúp cho công chúng khắp nơi trên mọi miền đất nước khi về với đất Tổ đặc biệt là vào ngày giỗ tổ Hùng Vương sẽ được tham quan và chiêm ngưỡng giá trị di sản. Đồng thời góp phần

giáo dục truyền thống "uống nước nhớ nguồn" hướng về tổ tiên, hướng về cội nguồn dân tộc; cổ vũ và phát huy tinh thần Văn Lang, truyền thống các vua Hùng; là động lực tinh thần góp phần tạo nên sức mạnh đại đoàn kết toàn dân cùng vượt qua mọi khó khăn, gian lao, khắc nghiệt của thiên tai, địch họa,... và qua đó càng củng cố niềm tin cho cộng đồng để cùng nhau hướng tới tương lai, bảo vệ và xây dựng đất nước Việt Nam ngày càng "đàng hoàng hơn, to đẹp hơn", mãi mãi xứng đáng là con Lạc cháu Hồng, xứng đáng lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu: *Các vua Hùng đã có công dựng nước, Bác cháu ta phải cùng nhau giữ lấy nước*".■

TÀI LIỆU TẠM KHẢO:

1. Hồ sơ H31/1, Mộc bản Triều Nguyễn, Trung tâm Lưu trữ quốc gia IV.
2. Hồ sơ H31/2, Mộc bản Triều Nguyễn, Trung tâm Lưu trữ quốc gia IV.

Mộc bản và bản dập Mộc bản sách Đại Việt sử ký toàn thư chép về "Truyền thuyết Hùng Vương"

